

D. F. G. MEDITATIONUM PHILologicarum

^{De}

PERICOPA PRIMA

CAPITIS DECIMI

JOHANNIS,
INPRIMIS

VOCE ΘΥΠΩΡΩ
PARS POSTERIOR,

QUAM,

Consensu Ampliss. Facult. Philos. in Reg. ad Auram Acad.

PRÆSIDE

VIRO, MAXIME REVERENDO atq; CELEBERRIMO,

D: NO ISAACO ROSS,

S. S., L. L. PROFESS. Reg. & Ord.

PRO GRADU,

Publico examini modeste submittit

HENRICUS H. ALANUS,

BOREA - FENN.

In AUDIT. SUPERIORI, Die IV. Junii,

Aano MDCLXIII.

H. A. M. S.

A B O Æ,

Impressit JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

*VIRO Admodum Reverendo atque Praeclarissimo
Dn. Mag. JACOBO MALMSTEN,
S. S. Theologiae Adjuncto nec non Ecclesiarum quæ Deo in Ki-
mito, Hiltis & Draxfeld colliguntur Pastori & Preposito
longe meritissimo.*

Avunculi loco pia mente colendo.

*VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo
Dn. ERICO WALLENIO,
Animatum quæ Deo in Rimoto colliguntur Pastori dignissimo.
Patrui loco multum venerando.*

*A*rectum cognitionis vinculum & innumera quæ in
sunt non piam meitem omni perfundere vene-
luta, jām vero optata occasione se ultro offerente,
quod mihi imposuit Vestra benevolentia. Exiguam
quam devoutæ mentis, Vestris nominibus volui di-
nem venerabundæ mentis æquo, ut soletis, animo,
beatis favori. Ob hoc mihi numquam deerunt vo-
men directa. Vivatis Fautores Optimi, vigeatis &
blicæ & omnium, quotquot vestri sumus, satis fe-
nis sed Seculis metiendam. Ita vovet & dum vi-

NOMINUM

Joh. CHRISTOPH. HENRICUS

eulor

**VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo
Dn. NICOLAO HEDEEN,**

Pastori Ecclesiarum quæ Deo in Læthala & Hinnerjoki
colliguntur meritissimo.

Avunculi loco ætatem prosequendo.

**VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo
Dn. Mag. JONÆ DAHLGREN,**

Archi-Præpositi Aboënsis Adjuncto vigilantissimo.

loco Avunculi jugiter honorando.

me exstare voluistis favoris documenta, non pos-
ratione. Jacuit hæc hucusque silentii peplo invo-
publice illam testari, svaldet æquitas, jubet officium
itaque hanc opellam, in tesseram gratæ non minus
catam. Expiatis Fautores benignissimi intentio-
meque post hac etiam Vestro commendatum ha-
ta pro perenni Vestra incolumentate ad sumnum Nu-
optato senescatis flore. Vivatis usque dum Reipu-
ceritis expectationi. Sic ætatem attingetis non an-
xerit vovebit

VESTRORUM

humillimus
H. ALANUS.

Til Herr AUCTOREN.

A t med höga färgor som blått bestå i ord, affskilda lysanta de naturs förmåner, upphöja dygder och berömma fällsyna framsteg i vettenskaper hos den som det icke förtjänt, är alltid ett bemödande som förtjenar lösje, och vanhedrar dess upphofsmans. Däremot är det ganska lofligt at upphöja dem som med väckeliga egenskaper äro begåfvade. Huruvida Du under DIN varelse vid Lärosätet härstädes idkat Lårdom för skuggan därav; för laster dygder utöfvat derutinpan tiltror jag mig rätteligen tolka Kongl. Academiens tankar, då jag yttrar mig: at Du på et utmärkt sätt gjordt DIG förtjent af Dels ynnest, och är et mönster til vishet; för dem som vilja åtniuta den belöning Du snart lärer blifva delagtig af.

Jag kan då ej underläta at skatta DIG lycklig, i anseende til en förvärvad grundelig insigt i det Oändeliga Väsendets uppenbarade Ord, som ock i anseende til Dels kännedom. Lycklig i anseende til den Lager som oförtrvat kröner DIG. Lycklig, at vara en sund Medborgare i Vårt K. Samhälle. Lycklig, at vara en värdig Son åt Hulda Föräldrar. Lycklig, at vara en fägnad för DINA tyänne hasda berömmeliga Ledare i Vetenskaper och Dygd, af hvilkas oförtrutna flit och mognna insigt jag jämte DIG i flere år haft förmån at blifva delagtig. Jag anser DIG äfven lycklig at vara en prydnad i DIT Slägte, och en hugnад för DINA Vänner; bland hvilkas antal jag anhåller at beständigt blifva den trognaste, då jag aldrig skall upphöra under tilönskan af en beständig välgång med största tilgivvenhet vara

MIN BROR
DIN

erogna Vän och tjänare
J. J. METHER.

N.

§. VI.

Ut datam parte priori promissi fidem liberemus, age ipsas res pericopæ primæ plenius evolvamus. Scopum Christi §. III. ejusdem Partis deteximus. Reitat ut voces & phrases potiores explicemus. In his primum attentionem nostram merentur *oves* & *ovile*. Non eodem ubique sensu oves in hoc Johannis Capite occurrere vix dubitandum est. Quando namque Christus v. 11. secundum alios 12 dicitur animam seu vitam ponere pro ovi-bus, hac voce non possunt non oves omnes intellegi homines, Judæi & Pagani; atque tum non considerantur ut fide jam donati, sed quales natura sunt & in classem errantium ovicularum referuntur. De Judæis Esai. Cap. LIII. sic: omnes nos

Dominus nostrus sanctus Maris aven*t*us

quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit, & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Loquitur in hoc Capite Propheta non tantum de fidelibus, qui Messiam vera fide amplectebantur, sed talibus eisam, quibus brachium domini non manifestatum erat, & offendiculum ab illo accipiebant. Hujusmodi homines fine ullo dubio oves erant in errore constitutæ: nihilominus teste Propheta omnium illorum peccata in Christum conjectit. De gentibus, quæ Judæis contradictebantur v. 16. Servatori sermonem esse, & per se patet, & interpretibus tantum non omnibus persvasum est, quicquid sit de sententia quotundam, respectum in hoc quoque haberi ad Ju-dæos extra Canaan versantes, & inter gentes dispersos, sed aliquando per verbum Evangelii ad Christum adducendos, quam in rem provocant ad 1 Pet. I: 1. Petrum enim scripsisse ~~mis~~ ~~ad~~ ~~minis~~ ~~wa-~~ ~~perdidimus~~ ~~dia~~ ~~no~~ ~~g~~, peregrinis dispersionis, h. e. Ju-dæis per regiones ibi nominatas dispersis. Sufficit illos auctores non excludere gentes, sed largiri illas appellari *alias oves* quæ non sint ex ovili Ecclesiæ Judæicæ. Harum autem quot millia immo miliones per evangelium Christi in ovile ejus introductæ sint, licet postmodum sua culpa admodum multi, abnegantes Dominum qui ipsos redemit, perierint, quem fugit? Et hæc quidem erat generalissima acceptio vocis, qua illa omnes orbis terrarum incolas notat, qui ~~non~~ illam ~~non~~ absolvunt cui Evangelium prædicari jussit Dominus in Cœlos ascensurus. Marc. XVI: 16.

Specialior est, qua fideles tantum & strictius solos electos designat. Hoc sensu plerumque in Capite dicto, speciatim in nostra pericopa oves venire, docent affectiones eis tributae, v. c. v. 3 quod τὰς Φωνὰς (Pastoris) περιβατεῖ αὐτές, quod ipsa καλεῖται ὄνομα. Similiter v. 4 & 5. καὶ ὅταν τὸ ίδια περιβατεῖ ἐκβάλῃ, ἔπειροντες αὐτὸν παρεύεται καὶ τὸ περιβατεῖ αὐτῷ ακολυθεῖ, ἐπὶ ὕδαστη τὴν Φωνὴν αἴτη. Άλλοτριῶς δὲ διηγήσασθησόμεν, ἀλλαζόνται αἵτη ὅπερ εἰδαστε τὴν αλλοτριῶν τὴν Φωνὴν. Et hæ quidem phrases tam prægnantes nonnullis visæ sunt, ut temporariis in fidem exclusis, solos electos, qui vel tunc vere in Christum crederent, vel in posterum credituri essent, intelligendos contendant, quod suo tantisper loco relinquimus, dum accuratiore trutina rem examinare per tempus licuerit, quod nunc quidem nobis concessum non est. Cæterum vel me non monente patet, Servatorem heic proprie respexisse ad eos, qui inter Judæos DEUM ex præscripto ejus colebant; eis nempe opponuntur oves αἱτεῖ, com. 16.

Sic tertia & quarta emerget significatio, prout oves vel ex Judæis vel ex gentibus fuerint. Tres posteriores significationes aut si mavis ovium classes, in eo conveniunt, quod vere credentes continent, de quorum affectionibus essentialibus, ut lingua Theologorum utamur, mox disputabimus, ubi primum de cœnæ pauca quædam monuerimus. Illa pro diversa acceptance ovis diversimode est accipienda. Scilicet, cum hic de materiali aliquo recepta-

ceptaculo vel pecudum vel hominum cogitari nequeat, sed translate & *ipsa* & oviculae in ea recon-dendae sumi debeant, nec regionis certae aut loci peculiaris, quo uniantur, heic ratio habeatur, utique commodissime per *ovile*, si notio vocis generalis suppeditanda, Societatem intelligimus plurium hominum, qui ad unum scopum tendunt aut saltem deberent. Itaque, quoties pro prima acceptione, ovis est quilibes homo ut natura se post lapsum habet, *caula* sine dubio erit totius generis humani sub uno DEO communio, quod lege naturali seu vinculo colligatur, & præterea universalis meriti Christi, licet sua culpa major pars, proh dolor! id ignoret aut contemnat, est particeps qua acquisitionem, non item qua applicationem. Pro tribus significatibus ovis sequentibus, ovile est Ecclesia invisibilis, sive oves in Ecclesia visibili vera, b. e. orthodoxam revelationis doctrinam & usum Sacramentorum ad præscriptum Christi tenente, sive falsa de cætero externe degant.

Rationem vero si quæris institutæ hujus comparationis, illam suppeditabit, quæ Ecclesiæ DEI cum ovili intercedit similitudo. Sicut enim hoc non solum ovibus & agnis, verum etjam hædis sæpe constat, sic visibilis Ecclesia non ex piis tantum collecta est hominibus, verum & multos haud raro comprehendit vitiorum servos. Ut ovilia nil splendoris plerumque spirare solent, ita & Ecclesia de mundo honore sibi multum gratulari nequit; non enim multos sapientes secundum carnem, non multos pos-

tentes, non multos nobili genere natos, verum fatuos mundi elegit DEUS. I Cor. I: 26. 27. In ovili oves a cœli injuriis, furibus & luporum rapina tutæ sunt, sic Ecclesiæ membra vera sub DEI tutela gratiosa, quasvis fraudes, & insidias inimici nihil timent, sed secure jacent in gremio Pastoris, certa portas inferorum se non superaturas. Matth. XVI: 18.

§. VII.

Affectiones ovium harum essentiales jam considerabimus, & quidem prout imprimis ex prima hac nostra Capitis Sectione derivari possunt. Fiet id cum intuitu *doctrinæ*, tum *vita*. Quantum ad prius, brevibus aphorismis cuncta complestemur, quorum primus sit: *necessarium est oves tales, b. e. fidelia membra in corpore Christi Mysticō, doctrinam Capitis sui norint.* Nam oves vocem ejus norunt v. 4. Itaque homo, licet vel maxime in Ecclesia orthodoxa vivat, qui, quis sit Christus, quid pro ipso præstiterit, quænam sint prima fundamenta religionis revelatae ignorat, qualium etiam in vera Ecclesia haud exiguus est numerus, nullo modo ad oviculas, quas pro suis summus agnoscit Pastor, referri potest. Hoc & aliis locis, v. 1. Joh. XVII: 3. Rom. X: 14 gravissime inculcatur.

Secundo veræ ovis officium est, *doctrinam JE. su puram & incorruptam, ei nihil addendo aut detrahendo, servare.* Probatur id ex verbis Johannis quæ tractamus. Judæorum doctores habebant ve-

rum DEI verbum in S. Bibliis V. Testamenti, quæ & in coetibus suis legebant diligenter satis ac explicabant. Atqui hi ipsi nihilominus furibus & latronibus annumerantur. Et cur? verbum proponebant mox addendo, e. g. traditiones suas, mox detrahendo; sic doctrinam omnium præcipuam de cruenta hominum reconciliatione per Messiam penitus extinxerant. Hoc modo oves vero Pastori non suffurabantur modo, eas ad se & suas corruptas doctrinas alliciendo, verum simul spiritualiter occidebant, vitam æternam adimendo.

Tertio veræ ovis est, Christum ut unicum salutis fundamentum venerari & fide viva amplecti. Ideo enim hic se profitetur summum Pastorem in Veteri Fœdere promissum, per quem solum ex testimonio Prophetarum ad beatas sedes post hanc vitam pateat aditus, Act. X: 43. τέτω πάτης ὁ περφόται μαρτυρῶν, ἀφεσιν αμαρτιῶν λαβεῖν διά οὐμένος ἀντε πάτη τὸ πιστεύοντα ιης ἀντέ. Hinc doctores latitudinarii in ruborem agantur. Si enim necessarium veræ ovis requisitum sit quod τῆς φωνῆς (Pastoris) ακούει, patet illos in errorem ferri præcipites, qui eo extendunt religionis limites ut in ejus societatem non solum satisfactionis Christi, verum &, mysteriorum aliorum adversarios admittendos contendant.

Ad posterius quod attinet, sic breviter efferi potest: fidelis oviculae necessaria affectio est, vita sanctitatem summo sectari studio. Sicut enim omnis theoria ad praxin aliquid confert, ita idem heic

heic quoque valere ostendit ipse Servator cum v.
3. inde quod oves ~~οἴδατε τὸν Φανήν~~ (Pastoris) deduc-
cit quod ~~αὐτῷ ακολύθει~~. Hinc sequitur, 1:0 neminem
se ob solam puram JESU doctrinam, exclusa vitæ
pietate fide viva innixa, pro genuina ejus ovicula
habere debere. 2:0 Vitæ sanctitatem sine vera co-
gnitione veritatum salutarium, neque sibi consta-
re posse, neque DEO placere. Adeoque 3:0 vi-
tæ pietas sincera in vera doctrina, ut fundetur, ne-
cessaria est.

§. VIII.

Deinde nec subjectum, cui tribuitur ~~in~~ *ingre-*
di per ostium siccō plane pede est prætereundum.
Quod satis ostendit nexus pericopæ nostræ cum
antecedentibus P. Pr. §. III. evolutus. Inde enim
apparet, scopum præsentis sermonis eo præcipue
spectasse, ut loquens Messiam se a DEO Patribus
promissum ostenderet, per quem ex profundissimo
miseriæ luto emergerent mortales.

P. Pr. §. II. enumeravimus viros Ecclesiasticos
tum præsentis tum superioris Seculi bene multos,
qui pericopam nostram de bonis & malis ecclesiæ
Pastoribus intelligentes, hanc etiam phrasin de Pa-
storibus secundariis bonis intelligunt. Aberrare ve-
ro eos a veritate vel inde patet quod hæc opinio
scopum sermonis a Salvatore instituti vix ac ne
vix quidem attingat. Si enim *ingrediens per ostium*
ad Pastores referatur secundarios, certe in tota hac
para-

parabola nihil remanebit quod de Messia prædicari queat, quod demonstratis repugnat.

§. IX.

Jam vero & quid per ostium ovile ingredi, quod prædicatum hic constituit, sit, videndum. Chrysostomus & alii quidam Patrum de Scriptura Sacra, imprimis Veteris Testamenti illud accipiunt, cui sententiæ ealculum addere non dubitant recentiorum nonnulli, in iis antea laudatus B. D. Weisius. A quo non multum distat B. Glassius, qui expositionem eorum qui per ostium Christum denotari volunt, cum illa altera quæ eadem voce Scripturas innui contendit, haud difficulter conciliari posse credit. Verba viri hæc sunt in exeges. Ev. Tex. Fer. III. Pent. Tom. III. p. 551. *Hec expositio, nim. quæ per ostium Scripturam Sacram intendit, videtur quidem a mente Christi longius abesse, cum non Scripturam sed se ipsum ostium illud esse, vers. 7. 9. afferat. Verum salvari rite potest; si dicatur, oppositæ hæc duo non esse sed amicaliter subordinata. Christus ostium est ovilis Spiritualis, non nisi quatenus in verbo Scripturæ se patet fecit, & vicissim ostium est Scriptura Sacra, quatenus Christum ut vitam veritatem & viam Job. XV: 16. adeoque unicam salutis causam proponit & ad illum homines admittit. Placent vero præ cæteris illi interpretes, qui fundamentum & jus ingressus Christi in caulam querunt in S. S. Trinitatis de genere humano redimendo decreto. Cum scilicet mundum hunc producere ab æterno decerneret*

DEUS

DEUS T. O. M. hominem seu sapientiae bonitatis
 & omnipotentiae suae exemplar exellentissimum in
 illo locare constituit. Vedit autem ut omniscius,
 pulcherrimo huic animali, per limitationem origina-
 riā, (ut metaphycici loqui amant,) sine qua con-
 cipi nequit creatura, actiones cum perfectionibus
 suis pugnantes non fore tantum possibles, sed li-
 bertatis, creature rationalis ideam omnino ingre-
 dientis, abusu, in actum certo prorupturas, eoque
 justitiam Eius ad vindictam, cum summa generis
 humani miseria conjunctam necessario iri provo-
 catum. Summa vero inductus misericordia, perni-
 ciem hanc, per media bonitati non minus quam
 exactae justitiae satisfacientia, sublevare constituit,
 & opus redēctionis, in plenitudine temporis per-
 ficiendum, in consilio Divino decrevit. Sicut au-
 tem eximum hoc opus, sine fiduciali meriti per
 illud parti, a parte hominum, apprehensione, opta-
 to eventu omnino caruisset, ita fidem sine hujus
 notitia gigni & persistere non posse certissimum
 erat; ignoti enim nulla cupido. Vedit vero Sapien-
 tissimus rerum stator, tantis tenebris circumfusum
 iri per lapsum, hominis mentem, ut sibi soli reli-
 eta, vix necessitatem Salvatoris ^{Oscar deus}, multo
 minus alias cum hac connexas veritates, adsequi
 valeret, quo ipso gratosissimum redēctionis negoti-
 um mortalibus parum vel nihil profuturum erat. In
 æternis itaque decretis statuit DEUS, haec & quæ-
 cunque ad redētoris cognitionem explicitam &
 fidem generandam necessaria, immediate homini-
 bus detegere.

Ostium significatum qui de ipso salvatore hic accipiunt, in illam sere inducuntur opinionem inde, quod versibus 7. & 9. expressis verbis se ipsum ostium nominet Servator. Quod autem nullum exinde pro hac sententia peti possit præsidium fatis ostendunt quæ de cohærentia antecedentium & consequentium P. I. §. III. observavimus. Cum enim hinc eluceat, diversam esse partemiam quinque versuum nostrorum, ab illa quæ versu 7. inchoatur nulla adest necessitas, quæ tandem vocis significacionem utrobique exigat. Notissimum enim est in diversis locutionibus metaphoricis, identitatem rerum non semper sequi identitatem verborum, sed ex aliis circumstantiis illas saepius esse in vestigandas. Immo, cum ex §. VII. constet, ingredientem per ostium esse Salvatorem, patet satis absurdum ostium de Christo accipi. Hinc dudum inter Philologos æquæ ac exegetas hæc audita est quæstio: in quomodo Christus se ipsum appellare possit ostium ovium, qui ipse per ostium in caulam ingressus est? Pro qua solvenda varie variis sudant. Expeditissem viam Oederus putat, si duplex statuatur ostium, aliud quod dicatur *hæc* *autem* *audiri* v. 10. per quod aditus pateat ad officia in ovili Ecclesiæ, aliud quod appelletur *hæc* *nam* *magistrum*. Per hoc ovibus in caulam esse ingrediendum; per illud Christum intrasse, quippe qui sibi ipsi honorem non sumserit, sed vocatus sit ut Aaron.

Et supra iste sententiae explicationem
 et ratione rationabiliter deducuntur
 etiam in aliis. Unde
hæc *nam* *magistrum* *magister* *magister*
magister *magister* *magister* *magister* *magister* *magister*

inquit ab origine munus & aupte obintos

Locutiones : *τὰ τοῖα πενθανε καλεῖ καὶ οὐδείς* &
quod antecedat illas, etiam merentur expendi,
quod paucissimis fiat. Prius quod attinet, antiquos
pastores sollicitam curam & exactam cognitionem
singularum ovium, ita ut certis etiam nominibus
insignirent, sibi comparasse, passim observant viri
docti. Quod tamen haud credibile esse, non sine
causa putat Celeb. Heumannus. Hoc de pastore
spirituali intellectum, involvit specialem illam fi-
delium, de quibus heic loquitur Dominus, curam,
qua, pro omnisciencia sua, omnia quibus indigent, tam
quoad animam, quam qua corpus, luculenter perspicit,
illisque pro summa sua sapientia & bonitate opem
fert necessariam. Novit optime internam animi,
qua singuli gaudent, constitutionem, ideoque unum
consolatur, alium admonet, tertium redarguit;
quosdam praemis hujus vitae mulcet, quosdam poe-
nis multat, immo, omnium saluti ita prospicit, ut
laetanti animo dicere queant: Dominus tegit me
& nihil mihi deerit: in loco pascuae ibi me collo-
cavit. Super aquam refectionis educavit me: etsi
ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo
mala: quoniam tu tecum es. Ps. XXIII: 1. seq.

Tam sedula ovium cura, sine intimo in illas
amore esse nequit, qui quantus sit, ipse Salvator in-
digitat. Si enim Christus, suos agnoscit ut Pater
ipsum, v. 14, 15. h. e. ut dilectum suum in quo be-
neplacitum babet anima Ejus, Matth. III: 17. Ut

hæc cognitio atque cura, animum prodat insigni
in dilectas oves amore flagrantem, necesse est.

Sicut præterea boni Pastoris officium olim fu-
isse; quod oves antecederet, scriptores referunt, i-
ta & idem hoc loco de se Pastore optimo fatetur
Salvator noster. Antecedit vero hominibus præci-
pue doctrina sua, qua illis, qua naturam *éorūq[ue] oīoī
tū dīavola* Eph. IV: 18. non solum perfectam pro
peccatis eorum præstitam satisfactionem ostendit,
verum &, disjectis cimmeriis, quibus involuti sunt,
tenebris, modum illis demonstrat, sub sincera de-
lictorum & propriæ infirmitatis agnitione, ad gra-
tuitam hujus satisfactionis, adeoque felicitatis æ-
ternæ fruitionem perveniendi. In dulcissimo ita-
que suo Evangelio, non tamen legis rigorem pla-
ne omisit. Immo quod illum interdum etiam pro
merito exaggeraverit, constat ex Matth. XIX:
16--19. Luc. X: 25, 28 eo sine dubio consilio,
ut homines de suis viribus ad legem implendam
non sufficientibus convicti, iram DEI illisque im-
minentem pœnam inde sentirent, adeoque ad quæ-
rendum Mediatorem eo fortius compellerentur.
Antecessit etiam hominibus sanctissima sua vita, il-
lis, in quavis dævia pronis eximia exempla amo-
ris Joh. XVII: 20, 21 obedientiæ & humanitatis
Phil. II: 5 seq. tolerantiae & Pet. III: 15 verbo: o-
mnium virtutum, præbendo, quæ assidue sectantes
tuti evaderent ab omni erroris periculo. Immo,
utrumque statum Christi, tam exinanitionis quam
exal-

exaltationis, elegantissimum esse typum mutationis spiritualis, ab hominibus in æternum felices evadere cupientibus, subeundæ, egregie observant Theologi. Vid. Carpo. Theol. Rev. T. II. P. I. C. III. §§. 12. 13.

§. XI.

Tam sollicita ovium cura, tam ardens illorum studium, tamque clara yitæ & morum exempla fructu uberrimo in illis carere nequeunt; quod Salvator sanctissimus verbis: ὁδον την φωνην αυτην ab omnibus vulgaribus iterum desumitis, indicatum voluit. Sicut enim oviculæ diuturna consuetudine Pastori-bus suis ita afflent, ut vocem ejus ab aliorum secernant, illumque lati ad pastua sequantur; sic etiam oves spirituales, nova bonitatis, misericordiae & omnipotentiæ Pastoris sui indicia indies experti, non possunt non summa animi fiducia in illo acquiescere, illum maximo prosequi amore, & quid de illo sciri credique oporteat indies magis magisque cognoscere. Hanc fidelium cognitionem cum cognitione sua de Patre comparat Servator, ut ejus & ardorem & veritatem doceat, licet perfecta similitudo innui minime queat, quod per se patet. Ex hac fidelium cognitione velut indubio principio Salvator jam illam deducit conclusionem: μη περιβαλλειν αυτων ακολυθα. Quæ sequela præcipue consistit in prompto exercitio doctrinæ a Pastore acceptæ, con-juncto cum serio proposito vestigia ejus in vita &

moribus assidue premendi. Cruci itaque dorsum non subtrahunt, sed ærumnas & calamitates, si quæ illis contigerint, forti ferunt animo; satis gnari quod nemo mittens manum suam ad aratum & respiciens retro, aptus est regno DEI. Luc. IX: 62.

§. XII.

Hactenus quomodo erga bonum Pastorēm se gerant oves spirituales exposuit Salvator. Jam ut illa plenius declararet oppositum, nempe alienum & ovium erga hunc affectum v. 5. brevi depingit sermone. Per alienum heic falsos quosvis magistros innui, ex superioribus patet, nec longa opus habet demonstratione. Quomodo erga hos se gerant oves aperte indigitat Salvator verbis: ἀλλοτρίῳ δὲ σὺν αὐτοις θέσθησαν, αὐτὸς Φεύγονται απὸ αὐτῶν, illis nim. non adhærent, nec eorum fidei se committunt. Doctrinam eorum abominantur, exempla detestantur, & caute cum illis versantur, ne venenosis eorum insificantur commentis. Additur etiam ratio tantæ ovium naufragi, ὃν αὐτὸν οὐδεποτὲ αἰλούτριον τῆς Φαρμήν. Norunt animum eorum exitium illis sæpe intendere, cognoscunt, doctrinam eorum cuti curandæ non menti pascendæ inservire, eoque multum distare ab illa, quam tradidit verus & supremus Pastor Christus. Vident denique vitam & mores eorum sinceritatis & integratatis Christianæ nihil habere. Hinc non potuerunt non hæc tam nefanda displicere omnibus, qui veram verio Christianismi indolem

vel ex scripturis, vel ex ipso Salvatoris ore dum in terris ageret, acceperant, ac fide & moribus rite exprimere didicerant.

§. XIII.

Sed vel tandem tempus est palmariam operis nostri partem explicandam suscipiendi, genuinum significatum vocis Θυρας evolvendo. Quam varia fuerit mens Commentatorum in illa exponenda P. pr. §. III. vidimus. Restat ut quamnam ex diversis sententiis nostram faciamus indicemus. Penitus has, consultis simul textus circumstantiis & variis scripturæ dictis, expendentes, illam, quæ Spiritum Sanctum sub voce Θυρας sistit, maxime inter omnes nostrum mereri calculum non immerito contende-re videmur. Hoc enim jubet 1:o prædicatum ad hunc huic janitori adsignatum. Hoc janitoris, seu aperiendi munere & ab eterno & in tempore ratione Pastoris functus est Spiritus Sanctus. Ab eterno inquam, dum is jam inde in decreto Sacro S. Trinitatis cum Patre, Filium, illo consentiente, ad munus redemptorium vocavit ac misit, Ef. XLVIII: 16 eoque illum ad hoc obeundum elegit ac ius ipsi dedit, & simul in hoc concilio statuit ac inse recepit salutem a Filio partam hominibus adpli-care. Scil. decretum hocce divinum solent Sacrae paginæ elegantissime sub umbra pæcti depingere. Pater a Filio contendebat, ut servi formam indueret ad hominem a poena liberandum & ad salutem ei

ei acquirendum Es. XLII: 1, 6, 7. XLIX: 6, 8.
 Ez. XXXIV: 23, 24. sique dari se pro homini-
 bus pateretur Joh. III: 16. Quæ sub conditione ei
 ut θεατὴ πνοή glorioſiſſima varia promiſit. Filius
 sub iſta conditione ſpondit, & liberrime quidem,
 omnia ad hominum ſalutem præſtitum; quod non
 modo per plurima oracula Sacri Codicis loquuntur,
 ſed ex rei natura atque per ſe patet. De Spiritu
 Sancto & Ejus consenſu in pactum hoc, modo di-
 ximus. Quæ ab æterno promiſit Divinus Ostiarius
 ea in tempore executus eſt cum in Veteri tum No-
 vo Fœdere. In illo, vaticinia & figuræ ubique Scri-
 pturæ inſerendo, quæ tam clare Christum repræ-
 ſentarunt, ut poſt ejus adventum tuto cum Philip-
 po dicere queant omnes feduli Scripturæ ſcrutatores: ὁ ἔγειρες Μωϋσὲς εἰ τὸ νόμον καὶ οἱ Πρεφῆται, ἐνεργημένοι
 ἵστην τὸν νόμον τῷ ἰωτίῳ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Joh. I: 46.
 Ubi ſcire monent Philologi, verbis: Μωϋσὲς ἐστὸς νόμον καὶ Πρεφῆται, omnes comprehendi antiqui Fœ-
 deris libros; nim. τὸν νόμον Pentatheucum Mosis, τοὺς Πρεφῆτας omnia reliqua Scripta huc pertinentia.
 Quod hoc modo in Scriptis V. T. repræſentatus
 sit Christus, ipſe etiam teſtatur Joh. V: 46. ubi Ju-
 dæis dicit Mosen de ſe ſcripſiffe, itaque ſi illi crede-
 rent, (ut jactitabant) oportere illos etiam in ſe cre-
 dere. In hoc, dum humanam Christi naturam in
 Maria præparavit & ſic miraculoſe illa effecit quæ
 naturaliter non niſi mediante ſemine fiunt. Actum
 hunc Angelus ita deſcribit. πρεναρά ἄγονον ἀπλένονται ἀπί-
 τε καὶ δύναμις ὑψηλή, empiātōnē ſuī Luc. I: 35.

Nee

Nec tantum præparando humanam Christi naturam munus janitoris subiit Spiritus Sanctus, sed illam insuper unxit donis plane Divinis & infinitis, operi redemtionis perficiendo necessariis. Esai. LXI: 1. Quemadmodum enim V. T. tempore, Reges i Sam. X: 1. Sacerdotes summi Exod. XXIX: 7 & Prophetæ i Reg. XIX: 16. unctione munibus obeundis initiaabantur, eoque apti ad illa declarantur, ita & unctionio Christi hominis, denotat collationem donorum, per quæ ad partes officii sibi demandati obeundas, aptus reddebatur. Quæ dona cum *sine mensura* in illum collata sint Joh. III: 34 patet illa maxime exellentia, infinita & Divina esse, adeoque unctionem hanc, ipsam Divinæ naturæ cum humana unionem innuere. Præsertim eum locutio illa *εκ μέτερ* solum de Christo nunquam vero de fidelibus adhibeat. Licet enim (ut docet Rev. Carpov.) in illos Spiritus Sanctus dicatur effusus *πλευσίς* Tit. III: 5, 6 gratia tamen cuilibet est data *κατὰ τὸν μέρον τῆς δωρεᾶς τῷ Χριστῷ*. Eph. IV: 7. Cum itaque hæc, finita tantum dona fidelibus concessa esse indicent, manifestum est oppositum eorum omnia infinita Christo tribuere.

Glorificatio quoque Christi, quam ipse Joh. XVI: 14 tribuit Spiritui Sancto *επειγόντι* (nim. *Ἐπειγόντι τῆς αλεθείας* v. 13) ἐρε δοξάσῃ ad apertione ostii sub Novum Testamentum factam utique pertinet. Circa quod vocabulum Dn. Starekius in Synopsis. Bibl. ad h. l. ita: *Mein amt und försonnung vor aller Welt/ sonderlich in den Herzen der gläubigen/ härlich machen.* Talem vero glorificationem

etiam in Scriptura Sacra mediate factam esse quis ignorat? Eadem est ratio testimonii de Christo, Joh. XV: 26. Quod cum exhibuit Spiritus Sanctus partim interne, efficacia verbi moyendo & convincendo, partim externe, signis & miraculis id efficiendo, pro Ostiario summo jure est reputandus.

§. XIV.

Nec tandem respectu *ovium* officio janitoris deest Spiritus Sanctus: illo nempe fideliter fungitur, dum in genere ipsis prospicit de omnibus quæ in spiritualibus necessaria, salutaria & grata esse possunt; eoque intuitu non solum omne DEI consilium de salute, hominibus per satisfactionem mediatoris obtainenda, litteris consignandum curavit, verum & salutem a Christo partam ita illis applicat, ut illuminando & regenerando in omnibus morose non resistentibus, fidem accendat, per quam justitiae Christi: & salutis ab illo acquisitæ participes redduntur, viribusque donantur, in sanctitate vitæ & nova obedientia majores iudicis progressus faciendi, pravæque cupidini resistendi, ne peccatis voluntariis fides exuttiatur & cum fide omnium beneficiorum in Christo jactura fiat. Si-
-cut porro spiritus omnia scrutatur 1. Cor. XI: 10. ita & in eorum qui Doctorum Ecclesiæ munus ambunt, animos exacte inquirit. Novit satis qui veram Doctrinam sancte servant, quive falsas in religione opiniones tuentur. Hos tamquam fures & latrones, exitium ovibus minantes, arcet. Illos vero, sive immediate sive mediate ministros verbi constituit. Sic in primordiis Ecclesiæ vocavit Sau-
lum

Ium & Barnabam immediate. Et licet immediata hæc vocatio in Ecclesia plantata, ubi omnes fere ejus deficiunt rationes, cessaverit, nihilo tamen minus, ministrorum ordini mediate sacratos etiam a Spiritu Sancto vocatos esse patet ex Act. XX: 28. Ubi Paulus Presbyteros Ephesinos, mediate certe constitutos, jubet attendere sibi & universo gregi, in qua illos Spiritus Sanctus posuit Episcopos.

His & multis aliis modis janitoris officia persolvit Spiritus Sanctus. Et licet ejusmodi actus, ceu opera ad extra emanantia sint indivisi (Carpov. Theol. Rev. T. I. §. 908.) tamen, sicut in unica DEI essentia tres adesse personas Scriptura docet, realiter quidem, sed modo nobis inperscrutabili, distinctas, ita &, unicuique personæ certas assignare operationes utpote creationem redemptionem sanctificationem, & quæ ex his sequuntur, ratiociniis ex revelatione ductis utique est consentaneum. Unde & doctissimus Fechtius in Noct. Christ. Exerc. 9. de DEO & Trinitate. §. 63. seq. fundamentum harum appropriationum pulcherrime querit in similitudine inter opera DEI ad extra, & proprietates personarum Divinarum internas. Neque actiones quibus ostiarii munus absolvit Spiritus sanctus, infinitam Ejus Majestatem vel minimum valent imminuere. Nam sicut ordo personarum in subsistendo nullam infert prioritatem vel posterioritatem (ut Theologorum utar terminis) Carp. Theol. Rev. P. I. C. III. §. 840, ita & modus operandi, qui ex communi Doctorum Ecclesiæ mente, illum insequitur nulli omnino defectui obnonius es-

se potest. Præsertim cum operationes ad extra, de quibus agimus, sint indivisæ & tantum pro ratione dicti ordinis huic vel illi personæ adsignentur.

S. D. G.

MONSIEUR.

La vertu & l' erudition, sont des talens, qui rendent ses possesseurs heureux, qui repandent ses raiions sur les autres & qui exellent la sublimité & la bonté du Createur. Ces talens doivent être estimés de tous les hommes, & aimés ceux, qui les cultivent. C' est vous Monsieur, a qui ces talens doivent être attribués. Voila ce, que verifient tous ceux, qui vous connoissent, & que prouve aussi sans contradiction cette dissertation, qui est composée avec tant de genie. La grace, dont vos tres honorés parens m' ont, tant de fois, comblé, & la sincerité de votre amitié, dont j' ai toujours été penetré, ont dans cette occasion exité en moi le plaisir, que je sens de vousfaire voir mon estime. C' est donc, Mon tres cher ami, de tout mon cœur, que je me rejouis de ce, que vous etes véritablement digne de l'honneur, dont la vertu & la Sagesse recompensent ses amateurs. Heureux les parens, dont les enfens font leurs joie heureuse la societé, dont les membres exercent la vertu & la prudence; & heureux celui, qui fait jouir de ces nobles plaisirs. Hatez vous donc, Monsieur, de reueillir une abondance de fruits, si doux & si rares, qui produisent les plantes de votre jeunesse, & soye aussi heureux dans toute votre vie, que souhaite du fond de son coeur

Votre

tres-humble Serviteur
C. SEDENIUS.